

Maria Prussak

Instynkt harmonii. (Wokół programu estetycznego "Museionu"), Marian Stala, "Zeszyty Naukowe UJ". DL. Prace Historycznoliterackie z.39, Kraków 1980 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 25/3-4 (85-86), 255

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ SMUSZKIEWICZ Antoni: Stereotyp fabularny fantastyki naukowej. Wrocław 1980, Oss., PAN Kom. Nauk o Literaturze Polskiej. Rozprawy Literackie. 32, ss. 168, zł 30,-

Przedmiotem pracy jest współczesna polska proza fantastyczno-naukowa. Zamierzeniem autora jest określenie stereotypu fabularnego oraz opis morfologiczny fabuły tej prozy. Badając zjawiska fantastyki naukowej w kategoriach analizy semiotycznej poszukuje tego, co powtarzalne, stereotypowe, systemowe. Celem rozważań jest pokazanie, jak skonstruowana jest fabuła utworu fantastycznonaukowego, inaczej - skonstruowanie inwariantnego modelu fabularnego science-fiction. W poszczególnych rozdziałach autor śledzi elementy fabularne zarówno w porządku syntagmatycznym (budując model składni fabularnej), jak i w porządku paradygmatycznym (charakteryzując słownik fabularny). Analiza modelu inwariantnego fantastyki oraz jego wariantów strukturalnych prowadzi do różnorodnych spostrzeżeń na temat szablonowości i koniunkturalności tej prozy bądź stwarzania pozorów oryginalności.

BP/85/86/49

A.S.

/II/ STALA Marian: Instynkt harmonii. (Wokół programu estetycznego "Museionu"). "Zeszyty Naukowe UJ". DL. Prace Historycznoliterackie z. 39. Kraków 1980, s. 121-143.

Artykuł jest próbą rekonstrukcji programu "Museionu" na podstawie lektury pisma traktowanego jako całość, w której autor wyodrębnia trzy typy wypowiedzi - perswazję, manifest i dialog. Wypowiedzi te nie obejmują wszystkich publikowanych w miesięczniku tekstów, pomijają przede wszystkim teksty literackie. Rekonstrukcja programu estetycznego polega na pokazywaniu rozwoju pól znaczeniowych podstawowych dla tego programu pojęć - klasycyzmu i bergsonizmu. Na tej podstawie autor analizuje ideową ewolucję pisma, dla którego pojęciem podstawowym i łączącym był "instynkt harmonii".

BP/85/86/50

Mar.P.